

POSTANOWIENIE

15 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska (przewodniczący)

SSN Krzysztof Wesołowski

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 15 kwietnia 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej X.1 Y.1

od postanowienia Sądu Okręgowego w Toruniu

z 22 maja 2024 r., VIII Ca 162/24,

w sprawie z urzędu

z udziałem X.1 Y.1

o stwierdzenie podstaw do przyjęcia do szpitala psychiatrycznego osoby chorej
bez jej zgody w trybie art. 23 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

1. oddała skargę kasacyjną;

**2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego
w Toruniu na rzecz adwokata X.2 Y.2 kwotę 240 (dwieście
czterdzieści) zł podwyższoną o kwotę podatku od towarów i
usług tytułem kosztów pomocy prawnej świadczonej
z urzędu w postępowaniu kasacyjnym na rzecz uczestnika X.1
Y.1**

Krzysztof Wesołowski

Małgorzata Manowska

Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 28 listopada 2023 r., III RNs 209/23, Sąd Rejonowy w Toruniu w sprawie z urzędu z udziałem X.1 Y.1 o stwierdzenie podstaw do przyjęcia do szpitala psychiatrycznego osoby chorej bez jej zgody w trybie art. 23 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 917; dalej jako: „u.o.z.p.”), stwierdził, że w dniu 16 lutego 2023 r. istniały podstawy do przyjęcia X.1 Y.1, bez jego zgody, do Szpitala w trybie art. 23 u.o.z.p. (pkt 1); przyznał adw. X.2 Y.2 ze Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Toruniu) kwotę 1440 zł powiększoną o podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi z urzędu (pkt 2); nie obciążył uczestnika kosztami sądowymi w sprawie (pkt 3).

Sąd I instancji ustalił, że X.1 Y.1 jest studentem pierwszego roku na kierunku fizyka na [...], studentem drugiego roku prawa na [...] w [...] a w 2023 r. podjął on studia również na pierwszym roku prawa na [...].

W marcu 2022 r. X.1 Y.1 wykupił w kancelarii [...] usługę stałej miesięcznej współpracy, w ramach której przysługiwało mu prawo nielimitowanych, miesięcznych konsultacji prawno-podatkowych. Usługa ta została mu wypowiedziana przez kancelarię po kilku dniach z uwagi na sposób korzystania z tych konsultacji przez uczestnika postępowania, który w systemie rejestracji wizyt kancelarii zablokował do własnej dyspozycji każdą dostępną godzinę. Konsultacje uczestnika odbywały się przez to codziennie po 5-6 razy, z różnymi pracownikami.

Po wypowiedzeniu umowy uczestnik zaczął często przychodzić do kancelarii i domagać się spotkania ze X.Y., aby wręczyć mu jakieś pismo. Początkowo próbował umówić się na spotkanie, jednak z uwagi na odmowy pracowników zaczął przyjeżdżać bez uprzedzenia. Podczas każdej swojej wizyty uczestnik prowadził transmisje na żywo, które publikowane były na jego profilu w serwisie [...].

W dniu 16 lutego 2023 r. X.1 Y.1 zjawił się trzykrotnie w kancelarii [...], próbując doręczyć mu przedsądowe wezwanie do zapłaty kwoty 110 000 zł tytułem odszkodowania za anulowanie umowy subskrypcji, a także naruszenie jego dóbr osobistych i nietykalności cielesnej przez X.Y. w dniu 25 lipca 2022 r. poprzez usiłowanie wyrwania mu telefonu komórkowego w celu przerwania transmisji.

Podczas pierwszej wizyty X.Y.1 (przedstawiciel kancelarii) wielokrotnie prosił uczestnika o opuszczenie budynku. Uczestnik natomiast domagał się podania mu podstawy prawnej takiego żądania, twierdząc, że jeśli X.Y.1 poda mu właściwą podstawę prawną, to on wówczas rozważy opuszczenie budynku.

Uczestnik wskazywał również, że jest asystentem społecznym posła X.Y.2 i podejmuje w tym momencie interwencję poselską.

Na miejsce przybył wezwany przez pracowników kancelarii patrol Policji. W obecności funkcjonariuszy X.Y.1 ponowił wezwanie do opuszczenia budynku, jednak X.1 Y.1 odmówił zastosowania się do wezwania. Wskazał on, że przyszedł do kancelarii, bowiem X.Y. cały czas wyrządza mu szkody majątkowe i jego zdaniem to X.Y. powinien zostać wyprowadzony z budynku i przesłuchany na Policji.

Uczestnik zażądał również od obecnych policjantów, aby odszukali w budynku X.Y. i go wylegitymowali. Funkcjonariusze odmówili, wskazując, że X.Y. nie jest stroną ich interwencji. Nadto wskazali, że interwencja została zakończona. X.1 Y.1 oświadczył wówczas, że złoży skargę na ich działanie i wróci z innymi funkcjonariuszami, bo ci obecni na miejscu najprawdopodobniej kolaborują z kancelarią [...]. Uczestnik postępowania opuścił następnie budynek.

Po kilku godzinach X.1 Y.1 po raz drugi pojawił się w budynku. Zobaczył wówczas idącego po schodach X.Y. wraz z X.Y.1 i zaczął mu odczytywać treść pisma. Po dotarciu do siedziby kancelarii uczestnik pozostał przed drzwiami, a X.Y. i X.Y.1 udali się na spotkanie, które miało miejsce w tym samym budynku. Po około 10-15 minutach, gdy chcieli wyjść, usłyszeli krzyki. Okazało się, że X.1 Y.1 wepchnął nogę między drzwi i futrynę, blokując wyjście z jednego z lokali. Doszło również do konfrontacji z portierem, który próbował odciągnąć uczestnika od drzwi. X.1 Y.1 mówił głośno, aby go nie dotykać i nie naruszać jego nietykalności cielesnej. Wówczas X.Y.1 położył otwartą dłoń na piersi uczestnika i wypchnął go za drzwi lokalu.

Ponadto, ponownie wezwano patrol Policji, który po przybyciu na miejsce tłumaczył uczestnikowi, że naruszył on mir domowy i jeśli został wypchnięty z lokalu to dlatego, że pracownicy działali w ramach obrony koniecznej. X.1 Y.1 oświadczył

wówczas funkcjonariuszom, że w budynku kancelarii obawia się o swoje życie i zdrowie. Na propozycję policjantów, by wspólnie z nimi opuścić budynek, odmówił, wskazując, że nadal nie będzie się czuł bezpiecznie, bowiem jeśli nie zatrzymają oni X.Y., to ten może choćby jutro naruszyć jego nietykalność cielesną, co zagraża wprost jego życiu i zdrowiu.

Uczestnik po rozmowie z Policją po raz trzeci powrócił pod drzwi kancelarii, aby ustalić miejsce pobytu X.Y. Od napotkanej X.Y.3 zażądał udzielenia informacji, gdzie przebywają X.Y. i X.Y.1. X.Y.3. nie udzieliła mu żadnych informacji i przy użyciu karty otworzyła drzwi do biura. Wówczas X.1 Y.1 przepchnął ją i wtargnął do lokalu wykrzykując, że działa na mocy ustawy o wykonywaniu mandatu pośła i senatora. Zaczął ponadto szarpać za klamki poszczególnych pomieszczeń i wchodzić do miejsc, gdzie są przechowywane poufne dokumenty klientów kancelarii. Pracownicy kancelarii obawiali się nieprzewidywalnego zachowania uczestnika. Na korytarzu został on zatrzymany przez pracownika kancelarii, który złapał go za ramiona. W odpowiedzi uczestnik zaczął krzyczeć, aby nie naruszać jego nietykalności cielesnej. Wówczas X.Y.1 kazał mu kilkakrotnie wyjść z lokalu a następnie złapał uczestnika za kurtkę na wysokości ramion i wyprowadził z lokalu.

Funkcjonariusze Policji, uznając zachowanie uczestnika za nietypowe, po konsultacji z oficerem dyżurnym, zdecydowali o wezwaniu na miejsce zespołu ratownictwa medycznego.

Ratownicy medyczni przybyli na miejsce stwierdzili, że uczestnik był pobudzony, mówił głośno. Kierownik zespołu ratownictwa medycznego z uwagi na zachowanie uczestnika noszące cechy manii (dużo mówił, nie dawał dojść do słowa, krzyczał, jego wypowiedzi były niespójne) podjął decyzję o przewiezieniu go do szpitala psychiatrycznego. Uczestnik w pierwszym momencie próbował opuścić ambulans natomiast poinformowany o możliwości zastosowania przymusu w postaci przytrzymania wyraził zgodę na przewiezienie do szpitala.

Uczestnik był niewspółpracujący, silnie pobudzony psychoruchowo, wielomówny, chaotyczny, rozkojarzony. Wezwano dodatkowy patrol interwencyjny, a o godz. 18:00 na zlecenie lekarza, po uprzednim poinformowaniu pacjenta, zastosowano wobec niego przymus bezpośredni w postaci zabezpieczenia pasami.

Powodem unieruchomienia było psychotyczne, agresywne zachowanie. Uczestnik odgrażał się personelowi, dezorganizował pracę w oddziale, szarpał się. Podczas szarpaniny uwolnił sobie prawą rękę i pięścią kilkakrotnie uderzył pielęgniarki udzielające mu świadczeń zdrowotnych.

Uczestnik postępowania X.1 Y.1 został przyjęty do szpitala psychiatrycznego ze wstępnym rozpoznaniem manii z objawami psychotycznymi. Biegły psychiatra po przeprowadzeniu badania na zlecenie sądu stwierdził natomiast u uczestnika chorobę psychiczną pod postacią reakcji psychotycznej, wskazując, że podczas pobytu w szpitalu objawy psychotyczne szybko minęły i nie stwierdzono później cech manii. W ocenie biegłego objawy występujące w dniu przyjęcia należało potraktować jako krótkotrwały stan psychotyczny, który nazywa się reakcją psychotyczną i również stanowi on chorobą psychiczną.

W ocenie Sądu I instancji w niniejszej sprawie zostały spełnione przesłanki warunkujące umieszczenie uczestnika w szpitalu psychiatrycznym w dniu 16 lutego 2023 r. bez jego zgody w trybie art. 23 u.o.z.p. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika bowiem, że uczestnik zagrażał życiu i zdrowiu innych osób - działał pod wpływem przekonań urojeniowych ksobnych i prześladowczych, a jego zachowanie było całkowicie nieprzewidywalne.

Apelację od powyższego postanowienia złożył uczestnik, zarzucając mu naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 233 k.p.c., poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego; sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym poprzez m.in. ustalenie, że zachowanie uczestnika stanowiło zagrożenie dla zdrowia i życia innych osób na podstawie prognozy/przypuszczeń zachowania uczestnika w przyszłości, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy nie pozwalał na wyprowadzenie takich hipotez; naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 23 u.o.z.p. poprzez uznanie, że w przypadku uczestnika postępowania zachodziły podstawy do umieszczenia go w szpitalu psychiatrycznym bez jego zgody.

Postanowieniem z 22 maja 2024 r. Sąd Okręgowy w Toruniu oddalił apelację uczestnika (pkt I); przyznał ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Toruniu

adwokatowi X.2 Y.2 kwotę 120 zł w tym należny podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za udzielenie uczestnikowi pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu odwoławczym (pkt II).

W ocenie Sądu II instancji apelacja uczestnika była niezasadna.

Sąd *ad quem* podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, przyjmując je za własne a ustaleń tych, w ocenie Sądu, nie podważają zarzuty apelacji.

Sąd II instancji zwrócił uwagę, że sporządzona przez biegłego lekarza psychiatrę opinia wskazuje na to, że w dniu 16 lutego 2023 r. u uczestnika wystąpiła reakcja psychotyczna, którą kwalifikuje się jako chorobę psychiczną. Sąd podzielił przy tym stanowisko Sądu *a quo*, zgodnie z którym fakt, że biegły nie potwierdził wstępnej diagnozy postawionej przez lekarza decydującego o przyjęciu uczestnika do szpitala psychiatrycznego, nie sprawia, że decyzja lekarza była błędna. Oczywiście jest, że w wielu sytuacjach prawidłowa, kompletna diagnoza wymaga stosownej analizy, która niemożliwa jest do wykonania w sytuacji doraźnej, nagłej, takiej jaka miała miejsce w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu II instancji Sąd *a quo* odnotował także, że wspólnym elementem zarówno diagnozy lekarza psychiatry ze szpitala, do którego przyjęto uczestnika, jak i ustaleń biegłego jest element psychotyczny, czyli wystąpienie takiego stanu, kiedy nie można od osoby oczekiwać racjonalnego myślenia. Dopiero przebieg leczenia, jego efekt i czas trwania psychozy pozwolił biegłemu wykluczyć w sposób jednoznaczny manię i przyjąć, że była to tylko reakcja psychotyczna.

Sąd *ad quem* wskazał dalej, że ugruntowany jest w orzecznictwie pogląd, według którego sąd w sprawie, do rozstrzygnięcia której wymagane są wiadomości specjalistyczne, nie może wydać orzeczenia wbrew wnioskowi wypływającym z opinii uznanej przez tenże sąd za fachową i rzetelną. Jednocześnie podważenie mocy dowodowej opinii poprzez zakwestionowanie wiadomości specjalnych, do których biegły się odwołuje, bądź wywodzenie z takiej opinii dalszych wniosków opartych na wiadomościach tego rodzaju może nastąpić wyłącznie poprzez przeprowadzenie dowodu z opinii tego samego lub innego biegłego. Zgodnie

bowiem z art. 278 § 1 k.p.c. w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii.

Wnioski opinii biegłego mogłyby zatem zostać zakwestionowane jedynie w drodze opinii uzupełniającej bądź w drodze opinii innego biegłego. W niniejszej sprawie w piśmie ustosunkowującym się do opinii biegłego uczestnik wskazał, że kwestionuje ją jako nierzetelną, albowiem sporządzoną jedynie w oparciu o analizę zebranej w sprawie dokumentacji medycznej. Uczestnik nie wnioskował jednak o sporządzenie uzupełniającej opinii przez biegłego, jak również o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. Prywatne opinie nie mogą natomiast podważyć opinii biegłego sądowego. Uczestnik nie wskazał także żadnych dowodów ani chociażby rzetelnych argumentów, które mogłyby podważyć dokumentację medyczną stojącą u podstaw opinii biegłego. Sąd II instancji zauważył również, że oceniając, czy w dacie przyjęcia uczestnika do szpitala istniały ku temu ustawowe podstawy, oczywistym jest, że biegły opierał się na wówczas sporządzonej dokumentacji medycznej, bowiem ocenie podlegał przede wszystkim stan zdrowia uczestnika w chwili przyjęcia go do szpitala. Zarzuty apelacji w tym zakresie pozostają zatem gołosłowne, koncentrując się na lakonicznej negacji dokumentacji medycznej, do której odwoływał się biegły oraz zeznań świadków dotyczących przebiegu zdarzenia. Sąd II instancji podkreślił przy tym, że negacja ta nie jest jednak poparta jakimikolwiek przeciwdowodami, a jednocześnie skarżący wywodzi wadliwe wnioski z dowodów przeprowadzonych w sprawie, zwłaszcza co do braku obaw pracowników kancelarii [...] co do zachowań uczestnika, w sytuacji, gdy na takie obawy wprost wskazywała m.in. świadek X.Y.3.

W konsekwencji, w ocenie Sądu *ad quem*, Sąd I instancji trafnie uznał w oparciu o zebrany materiał dowodowy, w tym zwłaszcza opinię biegłego, która w tego rodzaju sprawach, z uwagi na jej charakter, jest niezbędna do oceny stanu zdrowia uczestnika w dacie przyjęcia do szpitala, że u uczestnika występowała wówczas choroba psychiczna. Sporządzona w sprawie opinia jest wiarygodna, rzetelna, logiczna i spójna, a skarżący nie podważył jej wniosków w treści apelacji.

Odnośnie przesłanki zachowania się uczestnika w sposób wskazujący, że z powodu choroby zagrażał on bezpośrednio własnemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób, Sąd II instancji wskazał, że w tym zakresie również istotna była opinia biegłego, który odnotował, że zachowanie uczestnika zmieniało się wraz z czasem stając się coraz bardziej intensywnie. Biegły wskazywał, że o zagrożeniu przekonuje fakt, że tego dnia zachowanie uczestnika X.1 Y.1 zmieniało się w taki sposób, że z biegiem czasu kontynuował on swoje zachowanie z coraz większą intensywnością. Uczestnik zachowywał się irracjonalnie pod wpływem zaburzeń psychotycznych, był coraz bardziej konfrontacyjny i agresywny, co przejawiało się we wtargnięciu do siedziby kancelarii [...] z użyciem przemocy, tj. po przełamaniu oporu pracownicy kancelarii. Nieprzewidywalność i eskalacja zachowań uczestnika wskazywały na istnienie zagrożenia co najmniej dla zdrowia innych osób.

Trafności rozstrzygnięcia Sądu I instancji nie podważa, w ocenie Sądu II instancji, złożona przed Sądem II *ad quem* opinia biegłych lekarzy psychiatrów z dnia 19 kwietnia 2024 r. sporządzona na zlecenie Prokuratury Rejonowej [...]. Z opinii tej wynika, że biegli nie stwierdzili u badanego występowania choroby psychicznej, nie stwierdzili jej także w okresie objętym zarzutem. Jak wynika jednak z ustnej opinii uzupełniającej biegłego, który wydał opinię w niniejszym postępowaniu, rozpoznał on u uczestnika reakcję psychotyczną, która to choroba charakteryzuje się krótkim wystąpieniem objawów psychotycznych. Powyższe oznacza, że przedłożona przez uczestnika opinia sporządzona w innym postępowaniu nie podważa opinii biegłego sporządzonej w niniejszej sprawie.

Uczestnik wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu II instancji, zaskarżając je w całości i formułując zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 23 ust. 1 u.o.z.p. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że w przypadku uczestnika postępowania zachodziły podstawy do umieszczenia go w szpitalu psychiatrycznym bez jego zgody, w szczególności, że uczestnik stanowił zagrożenie dla życia i zdrowia siebie oraz innych. W oparciu o powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy tj. wydanie postanowienia o stwierdzeniu, że w dniu 16 lutego 2023 r. nie istniały podstawy do przyjęcia X.1 Y.1, bez jego zgody, do Szpitala [...] w trybie art. 23 ust. 1 u.o.z.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 u.o.z.p., osoba chora psychicznie może być przyjęta do szpitala psychiatrycznego bez zgody wymaganej w art. 22 ustawy. Może to jednak nastąpić tylko wtedy, gdy dotychczasowe zachowanie tej osoby wskazuje na to, że z powodu tej choroby zagraża bezpośrednio własnemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób.

O przyjęciu do szpitala takiej osoby postanawia lekarz wyznaczony do tej czynności po osobistym jej zbadaniu i zasięgnięciu w miarę możliwości opinii drugiego lekarza psychiatry albo psychologa (art. 23 ust. 2 u.o.z.p.). Tego rodzaju przyjęcie do szpitala wymaga zatwierdzenia przez ordynatora (lekarza kierującego oddziałem) w ciągu 48 godzin od chwili przyjęcia (art. 23 ust. 4 zd. 1 u.o.z.p.). Pojęcie "dotychczasowe zachowanie" w rozumieniu art. 23 ust. 1 u.o.z.p. należy identyfikować przede wszystkim z zachowaniem osoby chorej psychicznie z chwili podjęcia decyzji o przyjęciu jej do szpitala psychiatrycznego bez jej zgody.

Uwzględnienie wniosku o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego, na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, jest rozwiązaniem stanowiącym istotną ingerencję, a zatem ograniczenie konstytucyjnie zagwarantowanej wolności osobistej człowieka (art. 41 ust. 1 Konstytucji RP; zob. również art. 5 ust. 1 lit. e Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r., Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, który gwarantuje każdemu prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego, zaś pozbawienie wolności może nastąpić w trybie ustalonym przez prawo, które, jak podkreśla w swych orzeczeniach Europejski Trybunał Praw Człowieka, musi być przewidywalne). Z tego względu kontrola sądu w przedmiocie wystąpienia w stanie faktycznym sprawy przesłanek ustawowych, uzasadniających uwzględnienie wniosku, powinna być zawsze szczególnie rozważna i wnikliwa, zwłaszcza wówczas, gdy osoba dotknięta tą ingerencją odczuwa pokrzywdzenie i żąda wyjaśnienia, czy jej zachowanie uzasadnia przymusową hospitalizację w świetle obowiązującego prawa (zob. postanowienie SN z 23 listopada 2023 r., II CSKP 236/23).

Przeprowadzenie prawidłowej subsumpcji wymaga skonkretyzowanych ustaleń faktycznych, pozwalających na przeprowadzenie pełnej oceny stanu uczestnika w chwili jego przyjęcia, nie może natomiast opierać się na uogólnieniach i wywiedzionych z nich niejednoznacznych domniemaniach o wystąpieniu zagrożenia jego życia. Hospitalizacja psychiatryczna dokonana wbrew woli pacjenta stanowi pozbawienie go wolności, a więc prawa chronionego przez art. 31 i art. 41 Konstytucji RP oraz art. 5 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Przyjęcie, że zachodziły podstawy do zastosowania ustawowego zezwolenia na naruszenie tego prawa dla dobra pacjenta wymaga bezwzględnie ścisłej wykładni i stosowania przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (zob. postanowienia SN: z 12 października 2018 r., V CSK 166/18; z 13 lipca 2022 r., II CSKP 1383/22).

W pierwszej kolejności należy wskazać, że uzasadnienie zarzutu skargi kasacyjnej stanowi w dużej mierze polemikę z oceną dowodów stanem faktycznym ustalonym przez Sąd II instancji. Tak sformułowany i umotywowany zarzut nie może być poddany w zaprezentowanym w skardze kasacyjnej zakresie ocenie, bowiem Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym nie jest sądem *meriti*, lecz sądem prawa, co uzasadnia i określa jego pozycja ustrojowa w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie z art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, zaś Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Stan faktyczny w zakresie zachowania powoda został ustalony przez Sąd *a quo* w sposób bardzo szczegółowy, zaś Sąd II instancji przyjął za własne ustalenia Sądu I instancji. W odniesieniu do przesłanki medycznej biegły stwierdził u uczestnika chorobę psychiczną w postaci reakcji psychotycznej (k. 49). Biegły stwierdził inną chorobę niż lekarz przy przyjęciu uczestnika do szpitala psychiatrycznego (mania z objawami psychotycznymi). Z kolei w odniesieniu do tzw. przesłanki behawioralnej biegły stwierdził, że uczestnik z powodu choroby psychicznej zagrażał bezpośrednio zdrowiu i życiu innych osób.

W doktrynie wskazuje się, że bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia innych osób obejmuje m.in. ostre stany psychiatryczne przebiegające z gwałtownym pobudzeniem ruchowym (np. majaczenie), które ze swojej istoty mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla innych osób (M. Balicki, A. Fiutak, T. Gardocka, *Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. Komentarz*, Legalis 2024, komentarz do art. 23, teza 18).

Skarżący zarzuca, że biegły wydając opinię nie miał osobistego kontaktu z uczestnikiem. W tym kontekście wskazać należy, że biegły w ustnej opinii uzupełniającej podkreślił, że osobiste badanie nie wpłynęłoby na wnioski opinii, ponieważ chodziło o ocenę stanu zdrowia w dniu 16 lutego 2023 r. a tego dnia nie mógł zbadać uczestnika (k. 126-126v). Sąd II instancji uznał, że wnioski opinii biegłego pozostają miarodajne w niniejszej sprawie z uwagi na naturę choroby zdiagnozowanej przez biegłego, która charakteryzuje się krótkim wystąpieniem objawów psychiatrycznych.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., z dnia 14 maja 2024 r., zaś o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r., poz. 1564) oraz § 14 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 763).

Krzysztof Wesołowski

Małgorzata Manowska

Kamil Zaradkiewicz

M.O.]

[r.g.]